

Versterk je betekenisvolle dagelijkse overdracht!

BRON: Ontwikkelteam Betekenisvolle dagelijkse overdracht, 2025

Deze tool bestaat uit een stappenplan en een kijkwijzer om te observeren en vervolgens te coachen op het moment van de dagelijkse overdracht. Het stappenplan beschrijft de werkwijze, de kijkwijzer brengt in kaart hoe de overdracht verloopt en waar nog kansen liggen om mee aan de slag te gaan.

VOOR WIE

Pedagogisch coaches

DOEL

De kwaliteit van de overdracht stap voor stap verbeteren door middel van een of meerdere gerichte observaties van het overdrachtmoment. De focus komt op kleine, haalbare verbeteringen die het vertrouwen in de eigen vaardigheden én de motivatie versterken bij pedagogisch professionals.

WAT

Een stappenplan voor de coaching op het overdrachtmoment en een kijkwijzer om de observatie van het moment te registreren. De Kijkwijzer is ingedeeld in twee delen: deel 1 om het overdrachtmoment zelf te observeren en deel 2 om vragen te stellen over de activiteiten die rondom de overdracht plaatsvinden

WERKWIJZE

Volg de beschreven stappen in het stappenplan en lees de kijklijst en checklist door. Zorg ervoor dat het beleid, de visie en de randvoorwaarden van de locatie duidelijk in beeld zijn. Op die manier ontstaat inzicht in waar sturing plaats kan vinden. Het is aan te raden om vooraf met de leidinggevende af te stemmen wie welke rol vervult binnen het proces, zodat het onderwerp *Betekenisvolle Overdracht* breed gedragen wordt. Ook het afspreken van het moment van de observaties is belangrijk: zo weet de pedagogisch professional wat het doel is en kan zich daar op voorbereiden. De kijkwijzer biedt een hulpmiddel om niet te groot te beginnen, maar goed af te stemmen op de behoeften van de pedagogisch professional, de groep, de locatie én de opvoeders.

GOED OM TE WETEN

Een betekenisvolle dagelijkse overdracht bestaat uit een gelijkwaardig en wederkerig gesprek tussen de pedagogisch professional en de opvoeder, waarin informatie wordt uitgewisseld over het welzijn, de belevingswereld en/of de ontwikkeling van het kind, waardoor beide partijen beter kunnen inspelen op de behoeften van het kind en de afstemming tussen thuis en opvang zo optimaal mogelijk is.

→ Stappenplan

Stap 1. Voorbereiding

Weet wat het beleid is, wat de visie is en wat de kaders zijn van de locatie over de dagelijkse overdracht. Deze randvoorwaarden komen ook terug in de checklist, zoals bijvoorbeeld de intake en informatie over de overdracht. Overleg en geef informatie aan de locatie, de leidinggevende, de pedagogisch professionals, over de observatie die je gaat doen. Zo weet iedereen dat je komt, waar je gaat observeren en wat het doel daarvan is. Geef eventueel toelichting over het doel en het belang ervan (zie ook theoretisch kader).

Stap 2 Observeren

Ga liefst minimaal tweemaal observeren. Neem de tijd om te kijken wat er gebeurt tijdens de overdracht. Je maakt een nul-meting met de Kijkwijzer. Welk moment observeer je? Verloopt het brengmoment anders dan het haalmoment? Wat is er anders? Je kan de lijsten afvinken en schrijf ook een aantal observaties op – noem voorbeelden van wat je zag als aanknopingspunt.

Stap 3 Analyse

Je hebt nu in beeld hoe de pedagogisch professionals een overdracht geven en of zij knelpunten ervaren. Ook heb je inzichtelijk gekregen waarin dat zou kunnen zitten, wat vinden zij lastig?

Wees niet te kritisch als je niet alles hebt gezien, het gaat om de indruk die je hebt gekregen. Als coach heb je de kwaliteit dat je kunt zien op welk gebied er meer aandacht nodig is. Daarnaast kan je samen met de pedagogisch professional in beeld te brengen of er vanuit hen nog leerdoelen zijn met betrekking tot het geven van een waardevolle overdracht. Je observeert en gaat gesprekken aan met als doel: een gelijkwaardige, wederkerige en vooral betekenisvolle overdracht tussen opvoeder en pedagogisch professional stimuleren. Maak een keuze wanneer er verschillende uitdagingen en leerdoelen zichtbaar worden na het observeren, of nadat je een gesprek hebt gehad met de pedagogisch professional, je kunt meestal niet alles tegelijk aanpakken.

Stap 4 Afstemmen

Overleg na de observatie eventueel met de leidinggevende waar extra aandacht aan besteedt kan worden, neem één onderwerp en maak een plan van aanpak met een taakverdeling. Laat je niet verleiden tot een groot project, maar maak een plan met kleine concrete stappen. Dit kan op locatie-, groeps- of individueel niveau zijn. Wees je bewust van de rol van de leidinggevende en van jouw rol, dus maak de taakverdeling ook zo.

Stap 5 PDCA Ontwikkel- plan (Plan - Do - Check - Act)

Plan, indien mogelijk/wenselijk samen met de leidinggevende, een groepsoverleg in waarin je de gedane observatie bespreekt met de pedagogisch professionals. Bespreek het en maak een PDCA Ontwikkelplan samen met de pedagogisch professionals.

Bespreek met de pedagogisch professionals wat hun kwaliteiten zijn en hoe zij elkaar daarin kunnen versterken. Deel vooral ook de positieve punten die je hebt gezien tijdens de observatie. Bespreek vervolgens waar nog ontwikkelkansen liggen en hoe verbetering eruit zou kunnen zien. Vraag door: wat hebben zij nodig om die stappen te zetten? Wie neemt welke verantwoordelijkheid? Laat de pedagogisch professionals zelf concreet formuleren wat zij gaan doen en wanneer. Stimuleer hen om dit uit te spreken en op te schrijven, bijvoorbeeld in de vorm van: "Ik ga..." of "Mijn taak voor de komende periode is...". Op die manier stimuleer je eigenaarschap en betrokkenheid bij het proces.

Maak meteen een nieuwe afspraak voor de evaluatie, een volgend overleg, bespreek met elkaar wat je hebt afgesproken en hoe de pedagogisch professionals daar de komende periode aan gaan werken. Benoem dan ook dat als ze ergens tegen aan lopen en daarover willen sparren ze contact met jou op kunnen nemen, blijf beschikbaar.

Stap 6 Coaching

Speek af dat je na een aantal weken een of meerdere dagdeel (en) op locatie bent en beschikbaar voor vragen en coaching. Zorg dat je in beeld hebt wat de pedagogisch professional nodig heeft en zoek een mooi moment om tips en tops te geven, zodat de pedagogisch professional weer verder aan de slag kan gaan.

Stap 7 Evaluatie

Vervolg overleg: waar staan we nu, waar ben je tegen aangelopen, wat is goed gegaan, waar moet nog aan gewerkt worden. Als het goed is gegaan: probeer samen uit te zoeken waarom het goed is gegaan (succesfactoren). Bespreek hoe de behaalde doelen vastgehouden worden, geborgd in het dagelijks handelen. Geef complimenten!

Als dit ontwikkelpunt stevig staat, ga je weer naar stap 5: wat is het volgende ontwikkelpunt, dat jullie aan gaan pakken? Bij de eerste observatie heb je een startpunt bepaald, op dit moment zou je weer opnieuw kunnen observeren en kijken wat verbeterd is en wat het volgende ontwikkelpunt zou kunnen zijn.

→ De Plan - Do - Check - Act (PDCA) Ontwikkelcyclus:

→ Kijkwijzer betekenisvolle overdracht

Met deze Kijkwijzer kun je in kaart brengen hoe de overdracht verloopt en waar nog kansen liggen om mee aan de slag te gaan.

De kijkwijzer bestaat uit 2 delen: punten die je kan observeren tijdens de overdracht zelf én een checklist die je kan invullen rondom het moment. We weten immers dat de voorbereiding voor een betekenisvolle overdracht minstens zo belangrijk is!

	voorbeeld voor anderen
	voldoet
	ruimte voor verbetering
	direct ingrijpen is nodig

DEEL 1: DE OBSERVATIE VAN HET OVERDRACHTSMOMENT

De vorm: gericht op afstemming en aansluiten bij de behoefte				
Er is voldoende tijd genomen voor het overdrachtsgesprek				
Het is voor iedereen duidelijk wie de overdracht van een kind doet				
De overdracht sluit aan bij wat de opvoeder prettig vindt en wat er op dat moment speelt				
De opvoeders worden bij voornaam aangesproken				
De pedagogisch professional luistert actief, vraagt door en vat samen wat de ouder zegt				
De pedagogisch professional blijft rustig in het gesprek en reageert doordacht				
De pedagogisch professional gebruikt duidelijke taal en vermijdt jargon				
Er is voor opvoeders de mogelijkheid voor het geven van feedback (zowel complimenten als klachten) of stellen van vragen				
Er is begrip voor de zorgen en behoeften van de opvoeder				
Er is genoeg ruimte geweest om het verhaal van de dag te delen				

Ruimte voor eigen observatiepunten over de vorm van het overdrachtsgesprek:

De inhoud; welzijn, belevingswereld en de ontwikkeling				
Er wordt iets unieks wat het kind heeft meegemaakt die dag overdragen aan de opvoeder				
De emoties van het kind worden benoemd (vrolijk, verdrietig, boos etc.)				
Er is iets verteld over de ontwikkeling van het kind (gebruik gemaakt van observaties van die dag)				
De belangrijke informatie over de verzorging is gedeeld				
Er is iets vertelt over de dag op de groep : bv interacties, activiteiten die gedaan zijn				

Ruimte voor eigen observaties over de inhoud:

De relatie: gelijkwaardig & wederkerig				
De ouder wordt gezien als een gelijkwaardige gesprekspartner				
Iedereen is zich bewust van het belang van de wederkerigheid in de relatie, beiden krijgen de ruimte op te spreken en luisteren				
Er wordt wederzijds waardering uitgesproken, bv een compliment				
Er is een open, prettige sfeer				
Er is aandacht voor elkaars emoties en inzichten				

Ruimte voor eigen observaties over de relatie tussen opvoeder en pedagogisch professional:

CHECKLIST/ VRAGEN OM TE BESPREKEN RONDOM HET OVERDRACHTSMOMENT:

				
Bij de intake/ kennismaking is er ruimte geweest voor de opvoeder om te vertellen wat hij/zij belangrijk vindt in de opvoeding en zorg van zijn/haar kind				
De pedagogisch professional heeft bij de intake uitleg gegeven aan de opvoeder wat de rol is van de mentor				
Bij de intake is besproken wat de wederzijdse verwachtingen zijn van de dagelijkse overdracht				
Opvoeders zijn ervan op de hoogte dat ze een (extra) gesprek aan kunnen vragen bij de mentor				
Anderstalige opvoeders kunnen de informatie begrijpen en hierop reageren				
Er zijn vanuit de locatie diverse activiteiten ingezet om opvoeders te betrekken bij de opvang				
Er is, van tevoren, afgesproken wie de overdracht doet van een kind (zoveel mogelijk de mentor) en hoe de taakverdeling op het moment is				
Er is aandacht voor de hoe het thuis gaat en wat de opvoeders belangrijk vinden in de ontwikkeling en het welzijn van hun kind.				

Ruimte voor andere onderwerpen omtrent de betekenisvolle overdracht die ter sprake komen: